

Η αρχαία ελληνική πόλις ως κράτος

Μ. Β. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

«Πόλις - Ένας τύπος αρχαίου ελληνικού κράτους»

ΜΤΦΡ.: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΚΚΩΝΗΣ
ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ, ΣΕΛ. 462, ΔΡΧ. 9.000

Οφείλω ευθύς εξ αρχής να προειδοποιήσω τον υποψήφιο αναγνώστη της μονογραφίας αυτής που υπογράφεται

από τον ακαδημαϊκό Μ. Β. Σακελλαρίου: Δεν πρόκειται για ένα απλό και εύκολο ιστορικό αφήγημα. Για να παρακολουθήσει κανείς όχι μόνο τη σκέψη του συγγραφέα αλλά και τις διαδρομές που αυτή κάνει απαιτείται βαθιά γνώση της Ιστορίας, σχετική άνεση στη χρήση των αρχαίων πηγών και επίσης ενήμερη γνώση των ακαδημαϊκών συζητήσεων στο θέμα.

Εύλογο είναι να ρωτήσει κάποιος: Και, λοιπόν, τι μας λες, τώρα. Να μην αποπειραθεί καν να διαβάσει το βιβλίο όποιος δεν

είναι του επιπέδου του συγγραφέα; Οχι, βέβαια. Παρ' όλο που το έργο γράφτηκε με πρόθεση να επιλύσει ζητήματα που σχετίζονται με την αρχαία Πόλιν και τα οποία συζητώνται σε ακαδημαϊκό επίπεδο - αυτός είναι άλλωστε ο λόγος που το βιβλίο πρωτοκυκλοφόρησε (1989) στα αγγλικά.

Ο Μ. Β. Σακελλαρίου -ομότιμος καθηγητής Αρχαίας Ιστορίας στο ΑΠΘ και ιδρυτής του Κέντρου Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας στο Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών-στηριγμένος σε πρωτογενή στοιχεία προσεγγίζει (στο πρώτο μέρος) τον ορισμό της πόλεως από το 1000 έως το 330 π.Χ. και (στο δεύτερο μέρος) την πρόελευσή της. Ταυτόχρονα κάνει μια κριτική επισκόπηση των απόψεων άλλων ιστορικών συγγραφέων, αλλά και των αρχαίων ορισμών για την Πόλιν, από τον Αριστοτέλη, τον Πρωταγόρα, των Πλάτωνα και τους Στωικούς.

Στη μελέτη αναλύονται και εξετάζονται, διεξοδικά, ζητήματα όπως είναι η γένεση, ο χρόνος και ο χώρος διαμόρφωσης της Πόλεως, τα αίτια, οι προϋποθέσεις και οι περιστά-

σεις συγκρότησης των κρατών τύπου πόλεως που προέκυψαν από προγενέστερες μορφές κοινωνικής οργάνωσης, είτε από πολιτική βούληση, είτε από εξωγενείς παράγοντες (μετανάστες διαφόρων ειδών: εισβολείς, πρόσφυγες, άποικοι). Ερευνάται το πώς δημιουργήθηκαν συνομοσπονδίες αλλά και πώς έγινε η απόσχιση κρατών από αυτές. Επίσης εξετάζεται το πώς η ξένη επέμβαση, η γεωγραφική κατάτμηση, η έλλειψη επικοινωνιών και η ανάπτυξη τοπικών δικτύων γύρω από πρωτοαστικά κέντρα, τα οποία ακολούθησαν δική τους πολιτική στη βιοτεχνία, το εμπόριο, τις διεθνείς σχέσεις και τις εσωτερικές υποθέσεις, συνετέλεσαν στη διάλυση των συνομοσπονδιών κρατών τύπου πόλεως.

Όπως δηλώνει και ο τίτλος της μονογραφίας, στην ελληνική αρχαιότητα δεν υπήρχε μόνο ένας τύπος κράτους. Υπήρχαν και άλλοι, αλλά η Πόλις αποδείχθηκε η πιο συμφέρουσα για τους ανθρώπους που τη διαμόρφωσαν και την υπερασπίστηκαν όσο μπόρεσαν.

Ν. Ντ-ς